

BOSMAN & VOS

Marsroute toewijzingssystematiek opleidingsplaatsen GZ-professionals

2023-2024

(Toewijzing opleidingsplaatsen '24 en '25)

Naam

Paul Poortvliet
Marika Schoneveld

Versie

20 april 2023

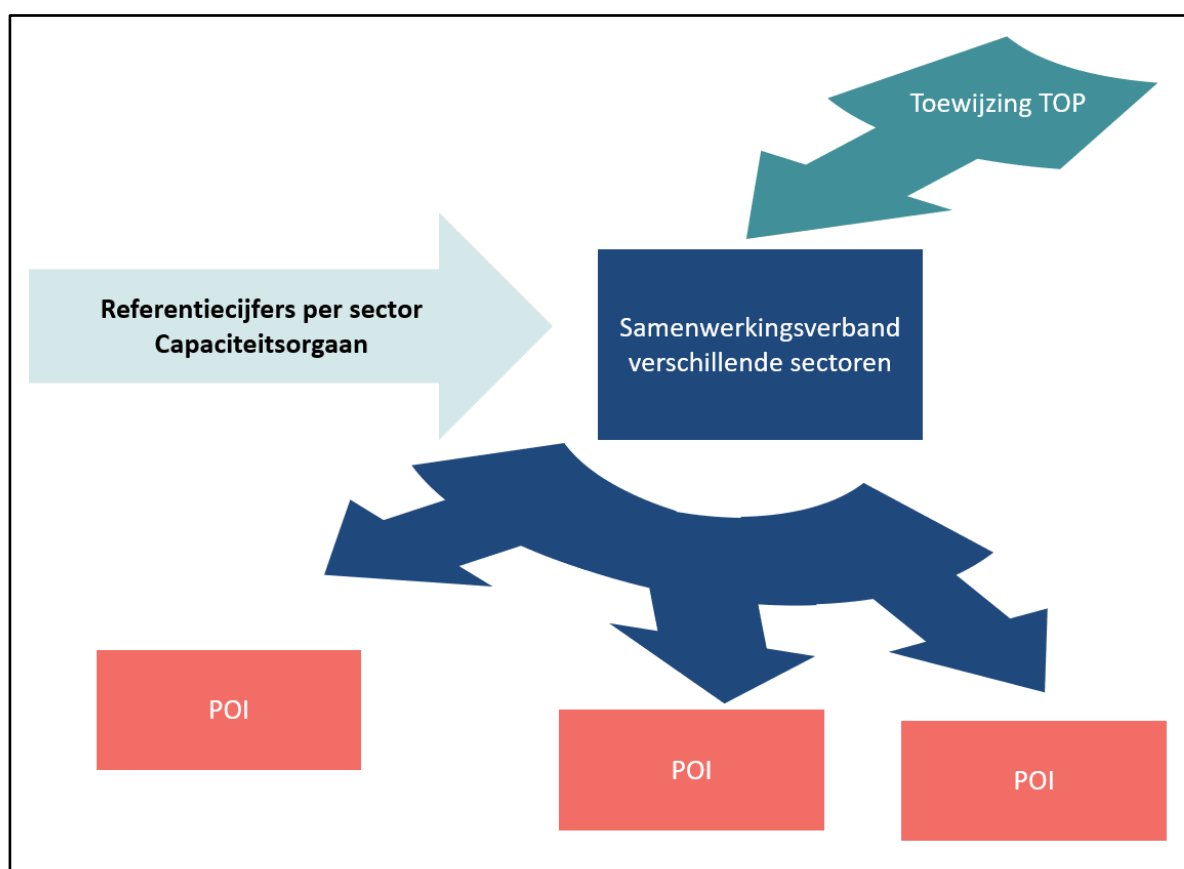
1. Inleiding

In het plan van aanpak voor een nieuwe toewijzingssystematiek (april 2022), zijn de volgende beoogde resultaten benoemd:

1. Toewijzingssystematiek voor de korte termijn
2. Een schets van de toewijzingssystematiek voor de lange termijn
3. Een ontwikkelagenda, ofwel marsroute, voor de toewijzingssystematiek voor de lange termijn.

De schets voor de lange termijn is in het najaar van 2022 vastgesteld door het bestuur van TOP-opleidingsplaatsen:

Beoogde toewijzingssystematiek lange termijn (vanaf 2026)

De toewijzingssystematiek voor *de korte termijn* is ter consultatie aangeboden aan het veld (notitie ter besluitvorming, november, TOP Opleidingsplaatsen). De reacties konden tot 1 februari 2023 worden ingediend. Op basis van de reacties heeft TOP de systematiek aangepast. De toewijzingssystematiek zoals eerder is voorgesteld implementeert TOP een jaar later (in 2024 voor de aanvraag opleidingsplaatsen 2025). Voor dit jaar (toewijzing voor 2024) hanteert TOP de volgende stappen:

Stap 1: verdeling naar sectoren.

Stap 2: binnen de verdeling naar sectoren: verdeling beschikt HOV.

Stap 3: toekenning van bonusplekken aan de regionale samenwerkingsverbanden.

In deze notitie staat:

- Monitoring effecten van de nieuwe toewijzingssystematiek.
- Marsroute voor het toewerken naar de tredegewijze toewijzingssystematiek.
- Marsroute voor het ontwikkelen van een lange termijn toewijzingssystematiek.
- Integratie van de nieuwe beroepenstructuur (implementatie per 2025) in de korte en lange termijn toewijzingssystematiek.

2. Concretisering monitoring toewijzingssystematiek korte termijn

Scope monitoring effecten korte termijn systematiek

De monitoring bestaat uit twee delen. In 2023 wordt in de eerste stap de verdeling over de sectoren op basis van cijfers van het Capaciteitsorgaan toegepast, én in de tweede stap de toepassing van beschikt HOV (in plaats van onbeschikt HOV).

In 2024, wordt de systematiek met treden ingevoerd (toewijzingsjaar 2025). Waarbij TOP de ervaringen van de wijzigingen van 2023 meeneemt (lessons learned).

De bedoeling van de monitoring is om signalen op te pikken en om ongewenste effecten op te volgen. Het doel is om op het juiste moment bij te sturen op ongewenste effecten. Daarnaast levert het inzicht op die van belang zijn voor de tweede fase van het programma APV.

Hantering criteria voor monitoring

De criteria voor toetsing van bij de ontwikkeling van de nieuwe toewijzingssystematiek zijn als volgt geformuleerd (zie notitie, november 2022):

1. Juridisch houdbaar en transparant
2. Uitvoerbaar (Keep It Simple).
3. Een verdeling over sectoren die aansluit bij ontwikkelingen in de zorgvraag en hoe de zorg is georganiseerd.

Andere criteria zijn, de systematiek:

- gaat uit van 'opleiden voor het land';
- sluit zoveel mogelijk aan bij uitgangspunten van APV:
"Samen komen tot een duurzaam en adaptief systeem van organisatie en invulling van vervolgopleidingen in de psychologische beroepen die leiden tot een psyBIG-beroep dat zich voortdurend op hoog professioneel niveau kan verhouden tot wijzigingen in zorgvraag en inhoudelijke ontwikkelingen. De GZ-psycholoog, als basisberoep, moet breder inzetbaar zijn in verschillende domeinen en sectoren om de veranderende zorgvraag te kunnen volgen. De problematiek waar professionals mee te maken krijgen, neemt in omvang toe en wordt bovendien nog breder en complexer. Dit komt onder meer door de combinatie van psychische problemen met andere problematiek (verstandelijke beperkingen, ouderen) en de groeiende rol van preventie, waarin vooral aandacht nodig is voor de toenemende actuele knelpunten in de jeugd GGZ-sector."
- heeft draagvlak in het veld (POI, opleidingen, branche- en beroepsorganisaties);
- heeft oog voor de regio;
- geeft ruimte aan nieuwe toetreders (POI).

Operationalisering criteria

In de onderstaande tabel staat per criterium wat een signaal is (signaal van mogelijk ongewenst effect). In de derde kolom staat voor elke signaal een operationalisering en de bron voor de monitoring.

criterium	Signaal	Operationalisering	Bron monitoring
1. Juridisch houdbaar en relevant	Stijging aantal ingediende zienswijzen. Juridische procedures.	Aantal ingediende zienswijzen en procedures.	TOP Opleidingsplaatsen
2. Uitvoerbaar	Complicaties uitvoering toewijzing	Kwalitatieve evaluatie met bureau	TOP Opleidingsplaatsen Opleidingsinstellingen POI's (vragenlijst)
3. Opleiden voor het land.	Groei nieuwe POI in sectoren die qua opleidingsplaatsen krimpen.	Groei > 10%	CRT ¹ & geluiden uit het veld/opleidingsinstituten / V-Logo
4. Aansluiting APV	Geen groei samenwerkingsverbanden	In 2023 en 2024 groei < 20%	TOP: aantal aangemelde samenwerkings-Verbanden. Vragenlijst onder POI ²
5. Oog voor regio	Toename geografische spreiding samenwerkingsverbanden.	Spreiding over Zorgkantoor regio's.	TOP
6. Overall	Verontrustende signalen vanuit het veld, denk bijvoorbeeld aan knelpunten bedrijfsvoering	Open	POI, Meedenkgroep, Opleidings- instellingen, klankbord, vragenlijst onder POI
PER 2024	Door latere invoering trede samenwerkingsverbanden		
7. Verdeling over sectoren aansluitend bij zorgvraag.	Afbreuk bestaande opleidingsinfrastructuren.	Terugval >30 procent bij instellingen met groot HOV.	TOP Vragenlijst onder POI

De signalen dienen als dashboard; waarbij de gekozen operationalisering arbitrair is. Een signaal wil niet per se zeggen dat de systematiek niet werkt of aangepast dient te worden, wel dat er nader onderzocht moet worden wat er precies speelt, of dit inderdaad onwenselijk is en hoe daar op geacteerd zou kunnen worden.

1. Het aantal *ingediende bezwaren* op zienswijze bij TOP Opleidingsplaatsen geeft een beeld van de houdbaarheid van de systematiek. Het voorstel is om bij een stijging van meer dan 20% in het aantal zienswijzen inhoudelijk te kijken of er een lijn is in de ingediende bezwaren. Eventuele aangespannen *juridische procedures* worden hierbij ook meegenomen. Daar zal zo nodig de jurist van TOP Opleidingsplaatsen om advies gevraagd worden over de juridische houdbaarheid.
2. De toewijzingscriteria voor de korte termijn lijken op tijd *geïmplementeerd* te kunnen worden. Het is zinvol om ook na implementatie te evalueren en verbeteringen te destilleren voor het volgende jaar.

¹Hierbij dient in het oog te worden gehouden dat de registratie van de CRT achterloopt op de actuele situatie.

² Hierbij is het van belang om goed uit te vragen of het om kleine samenwerkingsverbanden gaat, of om substantiële samenwerkingsverbanden, om een goed beeld te hebben van de daadwerkelijke impact.

3. *Opleiden voor het land* betekent dat de arbeidsmarktproblematiek van individuele zorgorganisaties niet leidend is voor het zelf willen opleiden. Nu zijn er voor de opleiding tot GZ-psycholoog meer aanvragen van erkende POI's dan plaatsen. In samenhang met voorgaande, is het wenselijk dat in sectoren waar de zorgvraag groeit, maar van oudsher nog niet zoveel wordt opgeleid, nieuwe POI's erkend worden. Voor de sectoren waar minder opgeleid gaat worden, is dat juist minder wenselijk. Daarom lijkt het zinvol de groei van POI's onderverdeeld naar sector naast de groei en krimp van opleidingsplaatsen te leggen, als mogelijk signaal van ongewenste effecten.
4. Het beoogde effect is om in robuuste samenwerking op te leiden. De groei van het aantal regionale samenwerkingsverbanden wordt gemonitord. Het voorstel is om bij een toename van kleiner dan 20% nader te onderzoeken, waarom het beoogde effect uitblijft.
5. Hoewel het op basis van de cijfers van het Capaciteitsorgaan niet mogelijk is om toe te wijzen aan regio's, is het in aanloop naar de Samenwerkingsverbanden Psychologie Opleiding en Onderwijs (programma APV) wel wenselijk dat de regionale samenwerkingsverbanden (enige) geografische spreiding kennen. Het voorstel is om, aansluitend bij het Integrale Zorgakkoord, de zorgkantoorregio's als uitgangspunt te nemen. Ook hier geldt dat het vooral als voeding dient voor een gesprek over gewenste spreiding. In juli 2023 kan er een eerste analyse van de spreiding worden gedaan.
6. Er kunnen *onvoorziene onwenselijke effecten* zijn op een van de genoemde criteria of op andere aspecten, daarom is het goed ruimte te geven aan signalen uit het veld, en daar waar nodig op te anticiperen. In de volgende paragraaf wordt uitgewerkt hoe dit wordt vormgegeven.

Vanaf 2024, wanneer de trede samenwerking wordt ingevoerd.

7. Een andere *verdeling over sectoren* bij schaarste leidt tot krimp in opleidingsplaatsen elders. Het voorstel is om na de toewijzing aanvullende informatie in te winnen als er POI's zijn die meer dan 30% aan plaatsen verliezen. Daarbij wordt in kaart gebracht wat de gevolgen voor de opleidingsinfrastructuur zijn en worden mogelijke oplossingen verkend. Wenselijk is dat bestaande opleidingsinfrastructuren bijdragen aan het breed, regionaal, opleiden.

3. Door ontwikkeling toewijzingssystematiek

In 2022 is gebruikgemaakt van de volgende gremia voor het ontwikkelen van de korte termijn toewijzingssystematiek en de contouren voor de lange termijn:

- Meedenkgroep (met vertegenwoordiging van HCO, LPO, Landelijke Opleidingsraad, Programma APV, VLogo, Secretaris Overleg TOP Opleidingsplaatsen).
- Klankbordbijeenkomsten breed toegankelijk voor iedereen uit het veld.
- **Bijeenkomst kaderstellende partijen** (VWS, NZA, Capaciteitsorgaan, FGzPt, TOP).

Zowel een uitvraag bij de meedenkgroep als een peiling bij de laatste klankbordbijeenkomsten wijzen erop dat deze werkvorm geschikt was en ook gehanteerd kan worden voor de monitoring en doorontwikkeling in 2023. De bijeenkomst met de kaderstellende partijen werd eveneens gewaardeerd en wierp vruchten af. Aanvullend organiseren we in 2023 twee bijeenkomsten met een vertegenwoordiging van de opleidingsinstellingen. Zij zullen als één van de eersten de effecten van de nieuwe toewijzingssystematiek merken.

Daarnaast is er voor de evaluatie van de samenwerkingsverbanden in 2022 een vragenlijst uitgezet onder de POI (nulmeting). We herhalen deze uitvraag in 2023, om de verandering van het beeld door de nieuwe toewijzingscriteria te kunnen monitoren (zie ook paragraaf 2).

We gebruiken deze gremia ook om de uitkomsten van de monitoring van de samenwerkingsverbanden te duiden en te vertalen in verbeterpunten en aanbevelingen, voor zowel TOP Opleidingsplaatsen, als voor fase 2 van het Programma APV.

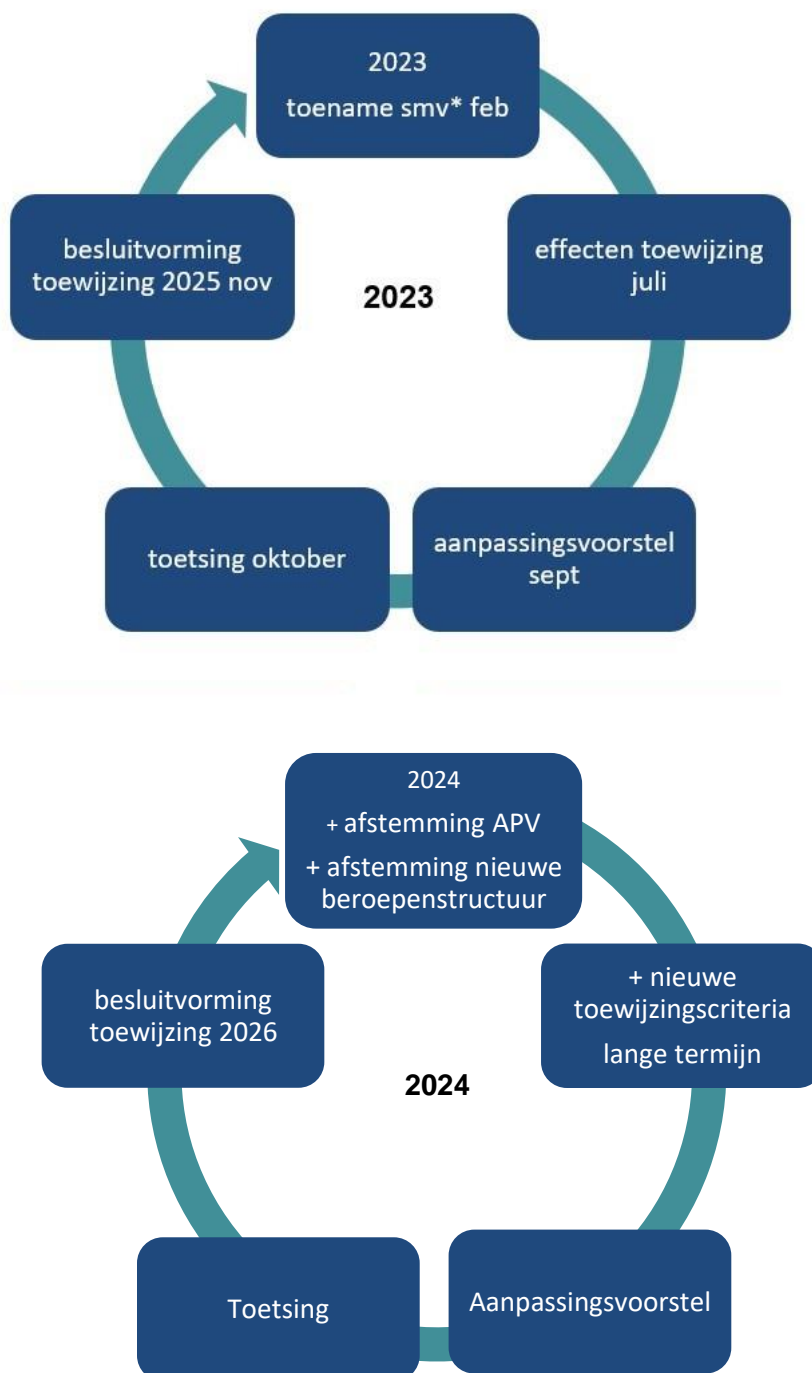
Bestuurlijke afstemming en besluitvorming

Het bestuur van TOP Opleidingsplaatsen besluit over de toewijzingssystematiek. In ieder geval vindt bestuurlijk afstemming plaats met de FGzPt en waar nodig met andere belanghebbenden, zoals de brancheorganisaties.

In het bijzonder zijn de criteria voor de samenwerkingsverbanden een onderwerp van bestuurlijke afstemming. Partijen hierin zijn de FGzPt en V-Logo. De bedoeling is nauw aan te sluiten bij de bestaande governance rond erkenningen van POI's. In 2023 wordt hiervoor een extra bestuurlijk afstemmingsoverleg georganiseerd.

4. Marsroute

Het uitgangspunt is dat de lange termijn toewijzingssystematiek operationeel dient te zijn in 2025 (toewijzingsjaar '26). Hierbij is TOP afhankelijk van de voortgang van het programma APV en van de voortgang van de implementatie van de nieuwe beroepenstructuur. De nieuwe beroepenstructuur wordt per januari 2025 geïmplementeerd, dit betekent dat in 2024 de implementatie in voorbereiding zal zijn. Voor APV zal in het najaar 2023 de denkrichting duidelijk zijn. APV levert voor 1 juli 2024 een gedragen voorstel op, en afronding vindt plaats voor 1 januari 2025. Op basis van deze informatie komen we op de volgende marsroute:

* smv = samenwerkingsverbanden

Deze marsroute zal in de praktijk meer fluïde zijn, daar resultaten vertraging op kunnen lopen, en TOP Opleidingsplaatsen met 'harde' termijnen te maken heeft. Bijvoorbeeld: de toewijzing loopt altijd een jaar voor de daadwerkelijke start (toewijzing 2023 gaat over opleidingsjaar 2024). Dat maakt dat sommige wijzigingen te laat komen voor TOP om voor het eerstkomende opleidingsjaar te implementeren, maar wel voor de toewijzing in het komende kalenderjaar.

5. Agenda 2023

Op basis van de criteria voor de monitoring (paragraaf 2), de betrokken gremia (paragraaf 3) en de marsroute op hoofdlijnen (paragraaf 4), hanteren we voor 2023 de volgende agenda.

Periode en betrokkenen	Bijstelling Marsroute
Februari t/m maart	
Bureau TOP	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoerbaarheid
FGzPt bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemming marsroute (door bestuur TOP)
Meedenkgroep	<ul style="list-style-type: none"> • Marsroute communiceren, aanbevelingen inventariseren. Aanscherping en aanvulling signalen. • In kaart brengen eventuele ongewenste effecten toewijzing, met extra aandacht voor het aantal aanvragen nieuwe regionale samenwerkingsverbanden (per 1 maart)
Klankbord	
Programma APV	
Opleidingsinstellingen	
Bestuur TOP*	
Tussenstand April	De eerdere versie van de marsroute is aangepast naar aanleiding van bovenstaande
Periode en betrokkenen	Agendapunten april-december 2023
April t/m juni	
Bestuurlijke afstemming TOP, V-logo, FGzPt	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemming rond criteria regionale samenwerkingsverbanden
Bijeenkomst kader stellende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Tussentijdse evaluatie met de kader stellende partijen. Doel: optimale voorbereiding voorstel toewijzing 2025 (september)
Juli t/m augustus	
Afstemming bureau TOP	<ul style="list-style-type: none"> • Uitzetten online vragenlijst onder POI (monitoring)
Klankbord	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer VWS het aantal opleidingsplaatsen bekend maakt en TOP de POI heeft geïnformeerd over de voorlopige toewijzing, wordt het duidelijk wat het effect is van de nieuwe toewijzingssystematiek. Om alle vragen te beantwoorden organiseren we begin juli klankbordbijeenkomsten.
Afstemming bureau TOP	<ul style="list-style-type: none"> • Analyse vragenlijst op ongewenste effecten: zie criteria 1, 2, 3, 4 en 7 op basis van rode vlaggen, extra aandacht voor: <ul style="list-style-type: none"> ○ Effect nieuwe toewijzingssystematiek ○ (Stijging) ingediende zienswijzen

	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereiden verbetervoorstel.
September	
Bijeenkomst kader stellende partijen	<ul style="list-style-type: none"> Resultaten monitoring toewijzingssystematiek Concept verbetervoorstel, kaders bespreken Marsroute 2024.
Meedenkgroep	<ul style="list-style-type: none"> Resultaten monitoring toewijzingssystematiek Signalen ophalen Toetsen concept verbetervoorstel Bespreken kaders expertgroep. Marsroute 2024.
Klankbordbijeenkomsten	
Opleidingsinstellingen	
Programma APV	
FGzPt bestuur	Afstemming door bestuur TOP: <ul style="list-style-type: none"> Verbetervoorstel Marsroute 2024

Oktober	
Veldpartijen bijeenkomst	<ul style="list-style-type: none"> Verbetervoorstel Marsroute 2024

November	
Bestuur TOP*	<ul style="list-style-type: none"> Besluitvorming toewijzingssystematiek 2025
Meedenkgroep	<ul style="list-style-type: none"> Informeren wijzigingen toewijzingssystematiek Marsroute 2024 (APV, beroepenstructuur)
APV	
Klankbordbijeenkomsten	<ul style="list-style-type: none"> Informeren wijzigingen toewijzingssystematiek 2025 Signalen & ophalen voor marsroute 2024.

December	
Bestuur*	<ul style="list-style-type: none"> Besluit marsroute 2024

*Gedurende het jaar wordt het bestuur bij elke vergadering geïnformeerd. Alleen de momenten waarop belangrijke besluitvorming moet plaatsvinden staan hier benoemd in de marsroute.

Voor 2024 kan een soortgelijke agenda gelden, maar deze wordt in de loop van 2023 (ook met het oog op de ontwikkeling van APV, de nieuwe beroepenstructuur en wijziging van regelgeving).

6. Communicatie

Hoewel in 2023 rond de totstandkoming van de nieuwe toewijzingssystematiek bijeenkomsten plaatsvonden met verslaglegging, was voor het veld niet altijd helder wat er met de opgehaalde signalen is gebeurd. De terugkoppeling via de nieuwsbrieven van TOP was wel aanvullend hierop, maar het ontbrak aan één duidelijke informatiebron en een overzicht van het proces en wie welke besluiten neemt. Daarom wordt voor 2023-2025 op de website van TOP Opleidingsplaatsen een aparte pagina aangemaakt met informatie over dit project, waarop ook de verslagen van de klankbordbijeenkomsten zijn terug te vinden, en de belangrijkste documentatie, zoals deze marsroute.